

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/53/2025
Identifikačné číslo spisu:	6117204083
Dátum vydania rozhodnutia:	24.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6117204083.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti NPZ, s. r. o., Banská Bystrica, Horná 83/30, IČO: 55 123 716, právne zastúpený advokátskou kanceláriou KASATKIN & PARTNERS s. r. o., Bratislava, Záhradnícka 29, IČO: 47 255 021, proti žalovaným 1/ EKOWENGEL s. r. o., Bratislava, Dunajská 8, IČO: 36 364 452, 2/ Mgr. Slavomírovi Jančiarovi, Zvolen, Nám. SNP 70/36, ako likvidátor spoločnosti v dodatočnej likvidácii EFEKT - PRIM, s. r. o., Banská Bystrica, Lazovná 69, IČO: 31 623 115, 3/ sDesign s. r. o., Lazovná 69, Banská Bystrica, IČO: 47 066 032, právne zastúpení ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Ján Segeč s. r. o., Banská Bystrica, Skuteckého 26, IČO: 47 258 039, za účasti intervenienta na strane žalovaného 3/ MPI-TRADING, s. r. o., Lazovná 71, Banská Bystrica, IČO: 46 888 004, o určenie neexistencie záložných práv, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/16/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2024 sp. zn. 11Co/3/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanému 3/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanému 1/, žalovanému 2/ a intervenientovi na strane žalovaného 3/ nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. septembra 2019 č. k. 9C/16/2017-379 (ďalej len „rozsudok prvý v poradí“) rozhodol tak, že určil, že záložné právo zapísané na LV č. XXXX v časti C, evidované na Okresnom úrade v Banskej Bystrici, pre katastrálne územie A. A., ako záložné právo, ktoré viazne na nehnuteľnostiach zapísaných v Katastri nehnuteľností Okresného úradu Banská Bystrica, katastrálne územie A. A., na LV č. XXXX ako pozemky registra C, s parc. č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 311 m², s parc. č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 382 m², stavba so súp. č. XXX, označená ako „Prevádzková budova“ postavená na pozemku s parc. č. XXXX/XX, a to pod por. číslom 8 ako záložné právo, ktoré je vedené pod V 2525/2007 zo 7. septembra 2007 - čz 1736/2007, neexistovalo (I.), určil,

že záložné právo zapísané na LV č. XXXX v časti C, evidované na Okresnom úrade Banská Bystrica, pre kat. územie A. A., ako záložné právo, ktoré viazne na spoluvlastníckom podiele vo veľkosti 19/20 z celku na nehnuteľnostiach zapísaných v katastri nehnuteľností Okresného úradu Banská Bystrica, kat. územie A. A., na LV č. XXXX ako pozemky registra C, s parc. č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 5110 m², s parc. č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 602 m², stavba so súp. č. XXXX, označená ako „Výrob. hala, dielňa“, postavená na pozemku s parc. č. XXXX/X, a to pod por. číslom 10 ako záložné právo, ktoré je vedené pod č. zmluvy V 2525/2007 zo 7. septembra 2007 - čz. VZ 1736/2007, neexistovalo (II.) a žalobkyňa mala nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v rozsahu 100 % (III.)

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“), uznesením z 25. februára 2021 č. k. 11Co/18/2020-445 rozsudok okresného súdu (prvý v poradí) v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Odvolací súd pristúpil k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie, z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti, keď ten iba konštatoval existenciu naliehavého právneho záujmu; konštatoval absolútnu neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva s účinkami ex tunc, avšak k iným podstatným otázkam rozsudok súdu prvej inštancie odpoveď nedal.

3. Okresný súd, v poradí druhým, rozsudkom rozhodol 5. apríla 2023 č. k. 9C/16/2017-647, ktorým žalobu žalobkyne zamietol (I.), zrušil neodkladné opatrenie, ktorým vo veci č. k. 15C/1/2017-30 uložil žalovanému 3/ povinnosť zdržať sa podania návrhu na vykonanie dobrovoľnej dražby, uzavretia zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby, uzavretia scudzovacej zmluvy, spísania, podpísania a podania návrhu na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území A. A., okres A. A., evidovaných Okresným úradom Banská Bystrica, katastrálny odbor, na LV č. XXXX, ako parcela registra C, parc. č. XXXX/XX o výmere 311 m², zastavané plochy a nádvoria v spoluvlastníckom podiele 1/1, parc. č. XXXX/XX o výmere 382 m², zastavané plochy a nádvoria v spoluvlastníckom podiele 1/1, stavba súpis. č. XXX, postavená na pozemku parc. č. XXXX/XX, popis stavby Prevádzková budova v spoluvlastníckom podiele 1/1, na LV č. XXXX ako parcela registra C, parc. č. XXXX/X o výmere 5110 m², zastavané plochy a nádvoria v spoluvlastníckom podiele 19/20, parc. č. XXXX/X o výmere 602 m², zastavané plochy a nádvoria, v spoluvlastníckom podiele 19/20, stavba súpis. č. XXXX, postavená na pozemku parc. č. XXXX/X, popis stavby Výrobná hala- dielňa, v spoluvlastníckom podiele 19/20 ako aj vykonávanie akýchkoľvek iných úkonov, ktoré smerovali k realizácii záložného práva žalovaného 3/ viaznuceho na nehnuteľnostiach (II.), návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia veci okresného súdu sp. zn. 7C/181/2011, toho času vedenej pod sp. zn. 16C/31/2021, zamietol (III.) a o nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol tak, že žalovaní 1/ až 3/ majú nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %, ktoré bola povinná zaplatiť v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým vyšší súdny úradník rozhodne o ich výške (IV.). Svoje rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia, že záložné právo zapísané na LV č. XXXX v časti C, evidované na Okresnom úrade v Banskej Bystrici pre katastrálne územie A. A., ktoré viazne na nehnuteľnostiach parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX, stavba súpis. č. XXX - Prevádzková budova postavená na pozemku parc. č. XXXX/XX pod poradovým č. 8 a LV č. XXXX, ktoré viazne na nehnuteľnostiach parc. č. XXXX/X, č. XXXX/X, stavbe súpis. č. XXXX - Výrobnej hale-dielni, postavenej na parcele č. XXXX/X pod poradovým č. 10, vedenej pod č. zmluvy V 2525/2007 z 7. septembra 2007, neexistovalo. Žalobu odôvodnila tým, že bola majiteľom pohľadávky voči zaniknutej spoločnosti STAVEX, s. r. o., priznanej vykonateľným rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 1Rob/1810/1994 z 18. novembra 1994 a rozsudkom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20Cd/1762/1994, spolu v celkovej výške 955.511,70 Sk, ktorú nadobudla od spoločnosti INCOM, spol. s r. o. Poukázala na prevod nehnuteľností spoločnosťou STAVEX, s. r. o. a spoločnosť EFEKT - PRIM, s. r. o. a zdôraznila, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 64Cb/210/1996 rozhodol, že táto zmluva bola voči spoločnosti INCOM, spol. s r. o. právne neúčinná. Žalobkyňa si pritom pohľadávku uplatnila v konkurznom konaní vedenom voči spoločnosti STAVEX, s. r. o.; uspokojená nebola pre nedostatok majetku. Chcela sa tak uspokojiť z majetku spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o. v dôsledku úspešne odporovaného právneho úkonu. Žalobkyňa v žalobe poukázala na ďalšie prevody majetku patriaceho pôvodne spoločnosti STAVEX, s. r. o.; spoločnosť EFEKT - PRIM, s. r. o. ich previedla zmluvou na V. M.. Tento úkon bol v konaní vedenom

na okresnom súde pod sp. zn. 16C/191/2004 určený za neplatný; Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/242/2006 rozsudok okresného súdu potvrdil. Pred právoplatnosťou rozhodnutia krajského súdu V. M. nehnuteľnosti previedla v roku 2007 na spoločnosť Harmony Real Ltd., ktorá následne nehnuteľnosti previedla na spoločnosť KALYMNOS, s. r. o. (teraz EKOWENGEL s. r. o.). Pred prevodom nehnuteľností na spoločnosť KALYMNOS, s. r. o. došlo 17. mája 2007 k uzatvoreniu zmluvy o zriadení záložného práva medzi záložným veriteľom Harmony Real Ltd. a záložcom, spoločnosťou KALYMNOS, s. r. o., na zabezpečenie práva z kúpnej zmluvy na úhradu zostatku kúpnej ceny vo výške 10.000.000,-Sk. Zmluvu o zriadení záložného práva považovala žalobkyňa za absolútne neplatnú; spol. KALYMNOS, s. r. o. nebola v čase uzavretia zmluvy vlastníkom nehnuteľností, ktorým bola spoločnosť EFEKT - PRIM, s. r. o. V konaní vedenom pod sp. zn. 7C/181/2011 sa žalobkyňa domáhala určenia, že predmetné založené nehnuteľnosti patria do majetku zaniknutej spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o.; v žalobe tvrdila, že tejto žalobe bolo vyhovené. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem, tento odôvodnila tým, že bola veriteľom spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o. v dodatočnej likvidácii a mala záujem, aby jej pohľadávka bola uspokojená predajom nehnuteľností, na ktorých v súčasnosti viazne ako ťarcha zapísané na listoch vlastníctva namietané záložné právo. Žalovaný 1/ navrhol žalobu zamietnuť. Namietal existenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyne na danej žalobe; rozsudok o určenie neúčinnosti právneho úkonu v sebe bez ďalšieho neimplikoval nárok veriteľa na peňažnú náhradu za ušlý majetok voči tretej osobe; peňažný nárok bolo potrebné voči tejto tretej osobe uplatniť žalobou. Žalovaný 1/ tvrdil, že žalobkyňa nedisponovala žiadnym rozhodnutím, ktorým by jej bola priznaná peňažná náhrada voči spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o.; tvrdil, že žalobkyňa nemohla objektívne viesť exekúciu voči dlžníkovi STAVEX, s. r. o., ani voči spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o., keďže voči nej nemala pohľadávku, ktorú by si mohol prihlásiť a uspokojiť v jej dodatočnej likvidácii. Žalovaný 3/ navrhol žalobu zamietnuť a tvrdil, že záložné právo bolo zriadené v súlade s ustanovením § 150b ods.1 a § 151e ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“); v čase zriadenia záložných práv bol záložca legitímnym a výlučným vlastníkom nehnuteľností; záložný veriteľ aj záložca konali v dobrej viere, že zabezpečovali splnenie veriteľovej pohľadávky. Žalovaný 2/ mal za to, že bol daný naliehavý právny záujem na podanej žalobe, nakoľko si tým žalobkyňa, ako veriteľ, zabezpečila uspokojenie svojej pohľadávky. Po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie (prvého v poradí), žalovaný 3/ navrhol zrušiť prv vydané neodkladné opatrenie s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2021 sp. zn. 1Cdo/172/2017, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/129/2015 z 29. septembra 2016 a tiež rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici vo veci vedenej pod sp. zn. 7C/181/2011 z 5. decembra 2014 a vrátil vec na ďalšie konanie. Okresný súd sa oboznámil so závermi vyplývajúcimi z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/172/2017 z 28. apríla 2021; na tieto závery poukázal v napadnutom rozhodnutí. Najmä poukázal na to, že v citovanom uznesení Najvyšší súd SR uviedol, že prevažujúca judikatúra dovolacieho súdu (R88/01, R5/08, 3MCdo/15/10) akceptuje záver, že samo rozhodnutie o určení neúčinnosti právneho úkonu nepredstavuje priamo exekučný titul. Tieto rozhodnutia, ktoré predstavovali priamo existenciu exekučného titulu, možno považovať za exces doterajšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú však nebolo potrebné zjednotiť. Žalovaný bol z odporovaného rozsudku iba povinný strpieť v exekúcii vedenej na dlžníka predaj toho, čo odporovateľným úkonom ušlo z majetku dlžníka. Okresný súd zároveň citoval z uznesenia najvyššieho súdu závery, že pokiaľ žalobkyňa ako veriteľ úspešne odporovala právnomu úkonu medzi spoločnosťami STAVEX, s. r. o. a EFEKT - PRIM, s. r. o., mala právo na plnenie jednak voči spoločnosti STAVEX, s. r. o. a po jej zániku voči tomu, kto mal z neúčinného úkonu prospech, a teda z majetku spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o., prípadne ďalšieho nadobúdateľa nehnuteľností, ktoré boli nadobudnuté z prvotne úspešne odporovaného právneho úkonu, a to na základe žaloby na plnenie. Najvyšší súd SR tak uzavrel, že nie je daný naliehavý právny záujem na žalobe na určenie, že predmetné nehnuteľnosti patria do majetku zrušenej a vymazanej spoločnosti žalovaného 2/ - EFEKT - PRIM, s. r. o. Aj na základe uvedených záverov okresný súd dospel k názoru, že nebol dôvod na navrhované prerušenie konania do právoplatného skončenia veci vedenej pod sp. zn. 7C/181/2011 (teraz vedenej pod sp. zn. 16C/31/2021), nakoľko v konaní nebolo sporné, že žalobkyňa žalobu voči spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o. nepodala. V ďalšom rozhodovaní okresný súd vychádzal zo záverov uvedených v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/172/2017, ktorým síce nebol priamo viazaný, avšak jeho výklad spornej otázky súvisel s vyriešením otázky existencie

naliehavého právneho záujmu aj v prejednávanej veci. Uzavrel, že žalobkyňa nepreukázala existenciu vykonateľného exekučného titulu vo vzťahu k spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o.; nepreukázala tak naliehavý právny záujem na žalobe o určenie, že záložné právo viaznuce na nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom odporovaného prevodu, neexistovalo. Pokiaľ došlo k zániku spoločnosti dlžníka, nebolo možné uspokojiť sa z majetku, ktorý bol predmetom odporovateľného právneho úkonu, ale prichádzalo do úvahy len domáhať sa svojho nároku v zmysle § 42a ods. 4 Občianskeho zákonníka titulom žaloby na plnenie voči subjektu, ktorý mal z neúčinného úkonu prospech. Žalobkyni ako veriteľovi pohľadávky proti pôvodnému dlžníkovi, spoločnosti STAVEX, s. r. o., ktorý úspešne odporovala právnomu úkonu medzi spoločnosťou STAVEX, s. r. o. a EFEKT - PRIM, s. r. o., vznikol nárok domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z majetku spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o., prípadne ďalšieho nadobúdateľa nehnuteľností, iba na základe samostatného exekučného titulu získaného žalobou na plnenie. Išlo by o relutárny nárok na náhradu voči tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech. Ak tretia osoba nebola dlžníkom na základe pôvodného exekučného titulu, neprešla na ňu povinnosť z neho platiť dlh za pôvodného dlžníka. V prejednávanej veci tak nebolo možné uspokojiť pohľadávku žalobkyne voči pôvodnému povinnému (dlžníkovi) z dôvodu, že zanikol bez právneho nástupníctva; exekúcia už nemohla prebiehať z tohto dôvodu na základe pôvodného exekučného titulu; nemohla tak byť uspokojená pohľadávka voči pôvodnému dlžníkovi ani z majetku tretej osoby, ktorý bol predmetom úspešnej odporovateľnosti. Nárok na uspokojenie pohľadávky žalobkyňa mohla uplatniť voči tretej osobe, a to aj z iného jej majetku, ako z toho, ktorý získala odporovateľným právnym úkonom, ale na základe iného titulu smerujúceho voči tejto osobe. Žalobkyňa v spore nepreukázala a ani netvrdila, že by takýmto titulom (zo žaloby na plnenie) disponovala; nepreukázala, že mala vykonateľný titul, z ktorého plnenie by bolo ohrozené sporným záložným právom, a teda, že voči spoločnosti EFEKT - PRIM, s. r. o. mala pohľadávku, ktorú by si mohla prihlásiť a uspokojiť v jej dodatočnej likvidácii. Jej právne postavenie by sa ani po požadovanom určení neexistencie záložných práv nijakým spôsobom nezmenilo; z uvedeného dôvodu nemala naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Po dátume 28. januára 2011, kedy zanikol subjekt dlžníka, žalobkyni zanikla možnosť domôcť s uspokojenia svojej pohľadávky voči nemu na základe pôvodného exekučného titulu. Následne nastúpila iba možnosť domáhať sa uspokojenia prostredníctvom žaloby na plnenie podľa ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka; žalobkyňa takto nepostupovala. Z uvedeného dôvodu okresný súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Okresný súd rozhodol aj o zrušení prv nariadeného neodkladného opatrenia s poukazom na ustanovenie § 355 ods. 1 a § 336 ods. 1, ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Pri rozhodovaní o trovách konania okresný súd aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1 CSP; nárok na náhradu trov konania priznal plne úspešným žalovaným proti žalobkyni, ktorá v spore úspešná nebola.

4. Krajský súd na odvolanie žalobkyne, v poradí druhým rozsudkom z 27. júna 2024 sp. zn. 11Co/3/2024 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil (I.) a žalovaní 1/ až 3/ mali nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni v rozsahu 100 %, ktoré im žalobkyňa bola povinná zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške (II.). Svoje rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že rozsudok súdu prvej inštancie bol riadne a v súlade so zákonom odôvodnený, bolo z neho zrejmé, akými úvahami a právnymi názormi sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní, napriek tomu, že bol stručný, bol v odvolacom konaní preskúmateľný a zrozumiteľný. Odvolací súd sa v podstatnom rozsahu stotožnil s právnymi závermi a argumentáciou súdu prvej inštancie tak ako sa premietla do napadnutého rozhodnutia; okresný súd rozhodol správne, pokiaľ žalobu zamietol. Právne závery okresného súdu, na ktorých založil svoje rozhodnutie, ktorými okresný súd konštatoval absenciu naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe, sú v plnom rozsahu správne; rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo výsledkom nesprávneho právneho posúdenia. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala určenia, že ňou konkretizované záložné právo na v žalobe špecifikovaných nehnuteľnostiach neexistovalo. Vzhľadom k tomu, že išlo o určovaciu žalobu, okresný súd správne skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu. V rozsudku súdu prvej inštancie, prvom v poradí, mal okresný súd za to, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení bol daný (preukázaný); v ďalšom konaní ktoré nasledovalo po zrušení rozsudku (prvého v poradí) okresný súd aj v nadväznosti na závery vyslovené v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/172/2017 od prv vysloveného záveru odstúpil a existenciu naliehavého právneho záujmu nekonštatoval. Naliehavý právny záujem na určení v prípade, ak možno žalovať na plnenie, mohol byť daný, ak sa určovacou žalobou vytvoril základ pre

právne vzťahy strán sporu a predišlo sa tak ďalším žalobám na plnenie. Ak súd prvej inštancie poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/172/2017, bolo zrejmé, že týmito závermi sa cítil byť nepriamo viazaný. Okresný súd v Banskej Bystrici v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 7C/181/2011 konal o žalobe žalobcu J. J. C. (ktorý bol v časti konania aj žalobcom v prejednávanej veci) proti žalovanému HARMONY REAL s. r. o., ktorou sa domáhal určenia, že sporné nehnuteľnosti (totožné nehnuteľnosti, ku ktorým žiadal určiť, že konkretizované záložné právo neexistuje), patria do majetku zrušenej a vymazanej spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o. Rozsudkom č. k. 7C/181/2011-727 z 5. decembra 2014 okresný súd žalobe vyhovel; Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 16Co/126/2015 z 29. septembra 2016 rozsudok okresného súdu ako vecne správy potvrdil. Odvolací súd sa stotožnil s názorom vysloveným okresným súdom v prejednávanej veci (9C/16/2017), že konštatovania vyslovené najvyšším súdom bolo možné (a potrebné) aplikovať aj v prejednávanej veci. Ide totiž o konanie, ktoré bolo založené v zásade na totožnej vecnej argumentácii žalobkyne; v konaní vedenom pôvodne na okresnom súde pod sp. zn. 7C/181/2011 (teraz 16C/31/2021) sa žalobca domáhal, že sporné nehnuteľnosti patria do vlastníctva po zrušenej a vymazanej spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o. v dôsledku neplatnosti prevodu majetku z vlastníctva tejto spoločnosti a v tom dôsledku neplatnosti všetkých následných prevodov vlastníctva na tretie subjekty; v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9C/16/2017 sa domáhal určenia, že záložné právo na sporných nehnuteľnostiach neexistovalo; svoju argumentáciu pritom oprel o tvrdenie neplatnosti prevodov vlastníckeho práva s dôrazom na argumentáciu, že záložné právo k sporným nehnuteľnostiam zriadil nevlastník (v dôsledku neskôr konštatovaného neplatného prevodu vlastníctva v súdnom konaní). Skutková argumentácia v oboch sporoch (sp. zn. 7C/171/2011 - teraz sp. zn. 16C/31/2021 a v spore sp. zn. 9C/16/2017) bola v podstatných otázkach totožná. Prípadný úspech v oboch sporoch bol založený na potrebe preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval absenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení; založil na závere, že žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na požadovanom určení; nepreukázala, že mala vykonateľný titul, z ktorého plnenie by bolo ohrozené sporným záložným právom, a teda že voči spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o. mala pohľadávku, ktorú by si mohla prihlásiť a uspokojiť v jej dodatočnej likvidácii; jej právne postavenie by sa po požadovanom určení neexistencie záložných práv nijakým spôsobom nezmenilo. Odvolací súd v zmysle vyššie uvedeného súhlasil s tým, že potom, ako žalobkyňa úspešne odporovala právny úkon pôvodného dlžníka spočívajúci v prevode sporných nehnuteľností na EFEKT - PRIM s. r. o., bolo možné viesť exekúciu na majetok spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o., ale iba na základe exekučného titulu; exekučným titulom bolo v danom prípade rozhodnutie o žalobe na plnenie. Žalobkyňa sa mienila domáhať uspokojenia svojej pohľadávky z majetku spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o. a zlepšenie svojej vymožitelnosti videla v tom, aby bol majetok „vrátený“ do tejto spoločnosti (konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 16C/31/2021) a aby bolo určené, že na tomto majetku záložné právo neviazlo (prejednávaná vec). K uvedenému odvolací súd uviedol, že ak sa mienila domáhať uspokojenia svojej pohľadávky z majetku EFEKT - PRIM s. r. o. a po zániku dlžníka STAVEX spol. s r. o. tak mohla urobiť žalobou na plnenie a túto žalobu do zániku spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o. nepodala; po vstupe spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o. do dodatočnej likvidácie nemohla dôvodne tvrdiť, že jedinou možnosťou uspokojenia pohľadávky bola žaloba na určenie s tým spojeným „vrátením“ nehnuteľností do majetku EFEKT - PRIM s. r. o. Žalobkyňa disponovala dostatočne účinným právnym prostriedkom na uspokojenie svojej pohľadávky (žaloba na plnenie); naliehavý právny záujem na požadovanom určení nebol daný. Napokon odvolací súd uviedol, že pokiaľ žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na určení, že sporné nehnuteľnosti patria do vlastníctva zrušenej a zaniknutej spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o., ako to uzavrel Okresný súd v Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/31/2021 (aj keď doposiaľ neprávoplatne - vo veci bolo podané odvolanie), viazaný právnym názormi dovolacieho súdu, nemohla mať právny záujem na určení, že k sporným nehnuteľnostiam ním špecifikované záložné právo neexistovalo. Jej postavenie by sa pozitívnym rozhodnutím o žalobe nijakým spôsobom nezmenilo. O trovách tohto odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti, v poradí druhom, rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP a uviedla, že napriek mnohým vedeným súdnym konaniam žalovaní, resp. ich právní predchodcovia, vykonávali úkony, s

ktorými bol spojený prevod nehnuteľností na tretie osoby, a to osoby, ktoré boli a sú spriaznené s J.. Q. W., ktorý bol konateľom a spoločníkom prvotného dlžníka žalobkyne resp. jej právnych predchodcov - spoločnosti STAVEX, ako aj EFEKT - PRIM s. r. o. Následkom týchto úkonov, ktoré nemožno považovať za úkony v súlade s platným právom a ani minimálne v súlade s dobrými mravmi, bola žalobkyňa, resp. jej právni predchodcovia, nútená realizovať ďalšie podania na súdy, aby si zabezpečila ochranu svojich práv a to aj podaním žaloby, ohľadne ktorej bolo Najvyšším súdom SR rozhodované uznesením sp. zn. 1Cdo/172/2017. Spol. EFEKT - PRIM s. r. o. nebola vlastníkom nehnuteľností, spol. EFEKT - PRIM s. r. o. ani nemohla platne zriadiť predmetné záložné práva, záložné práva boli zriadené nevlastníkom. V súlade so zásadou *nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet* teda osoba záložného veriteľa nemohla platne nadobudnúť žiadne právo, keďže záložcom nebola osoba vlastníka a teda nebola nositeľom práva zriadiť záložné právo. Týmto nositeľom môže byť výlučne vlastník. Z uvedeného bolo zrejmé, že predmetné záložné právo nikdy platne nevzniklo a nemôže spôsobovať zamýšľané právne následky. Napriek tomu, že neexistoval žiadny platný právny titul, ktorý by odôvodňoval vznik a existenciu záložného práva, odvolací súd rozhodol o zamietnutí žaloby žalobkyne výlučne z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pričom vychádzal hlavne z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR so sp. zn. 1Cdo/172/20217, v ktorom konštatoval, že nakoľko existovala možnosť podania žaloby na plnenie, nie je daný naliehavý právny záujem na určení neexistencie označených záložných práv.

5.1. Dovolateľka sformulovala právnu otázku „či možnosť podania žaloby na plnenie je automaticky dôvodom neexistencie naliehavého právneho záujmu v konaní o určení, či tu právo je alebo nie je“ a ďalej uviedla, že až do 28. januára 2011, teda do dňa, v ktorom bola spol. STAVEX vymazaná z obchodného registra a zanikla, mal právny predchodca žalobkyne vymáhateľné pohľadávky voči spol. STAVEX, prostredníctvom ktorých bol oprávnený v rámci exekučného konania domáhať sa aj uspokojenia toho, čo odporovateľným právnym úkonom uniklo z jeho majetku, čo si oprávnené osoby aj uplatňovali. V súlade s tým nebolo možné ani potrebné aplikovať postup podľa ust. § 42b ods. 4, časť za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka, nakoľko dlžník stále existoval. Postup podľa ust. § 42b ods. 4, časť za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka bolo možné uplatniť až od 28. januára 2011, avšak len do 14. februára 2012, kedy bola spol. EFEKT - PRIM s. r. o. vymazaná z obchodného registra. V prípade, ak odvolací súd uviedol, že naliehavý právny záujem žalobkyne nebol daný z dôvodu, že žalobkyňa, resp. jej právni predchodcovia nepodali žalobu na plnenie voči spol. EFEKT - PRIM s. r. o. do doby jej výmazu, bol tento jeho názor nesprávny, pretože žalobkyni (jeho právnenému predchodcovi) zanikla možno podať akúkoľvek žalobu na plnenie 14. februára 2012, teda v čase, keď jej nárok nebol ani zďaleka premlčaný a ani nezanikol. To znamená, že spol. EFEKT - PRIM s. r. o. nebolo možné ani žalovať a ani inak si súdne voči tejto spoločnosti uplatňovať akékoľvek nároky. Právnenému predchodcovi žalobkyne teda zostala jediná možnosť ako sa domôcť svojich práv a to podaním žaloby, ktorou sa domáhala určenia, že nehnuteľnosti patria do majetku spol. EFEKT - PRIM s. r. o. a teda ich predajom v rámci dodatočnej likvidácie by sa získali peňažné prostriedky na uspokojenie jej pohľadávky. Tomuto uspokojeniu ale bránili záložné práva, ktoré na nehnuteľnostiach viazli a ktoré vznikli neplatne. Bez požadovaného určenia sa uspokojenie pohľadávky žalobkyne stalo neistým, dokonca až nereálnym, keďže výška pohľadávok, ktoré boli do dodatočnej likvidácie spol. EFEKT - PRIM s. r. o. prihlásené zo strany osôb spriaznených s touto spoločnosťou, boli vo výške niekoľkých miliónov EUR, čo niekoľkonásobne prevyšuje hodnotu nehnuteľností. Dovolateľka poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR so sp. zn. 4Cdo/56/2009, 5Cdo/31/2011, 4Cdo/89/2007, 5Obdo/51/2011, 3Cdo/112/2004, 4Cdo/49/2003 a 3Cdo/53/2007 a ďalej uviedla, že z uvedených rozhodnutí bolo možné vyvodiť, že žaloba na plnenie môže, ale nemusí byť prekážkou určovacej žaloby, pretože vo všeobecnosti síce platí, že naliehavý právny záujem je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo kde by bez tohto určenia sa stalo právne postavenie žalobcu neistým, pričom žaloba o určenie nie je spravidla opodstatnená tam, kde je možné žalovať na splnenie povinnosti, avšak existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení môže byť daná aj vtedy, keď určenie existencie práva alebo právneho vzťahu, o ktoré v konaní ide, priaznivo ovplyvní právne postavenie žalobcu voči žalovanému, čo je aj riešený prípad. Toto priaznivé ovplyvnenie mohlo spočívať nielen v odstránení spornosti, či neistoty právneho postavenia žalobkyne voči žalovanému, ale aj v založení možnosti uplatnenia vlastného vynútitelného práva k predmetu určenia. Výhovenie žalobe by pre ňu znamenalo, že

bude mať reálnu možnosť dosiahnuť uspokojenie svojich pohľadávok. Subsidiarita určovacej žaloby vo vzťahu k žalobe na plnenie nie je absolútna a teda samotná existencia žaloby na plnenie nie je sama o sebe dôvodom na prijatie záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu tak, ako to spravil odvolací súd v svojom rozsudku. Preto, ak odvolací súd vychádzal z toho, že existencia možnosti podania žaloby na plnenie vylučovala možnosť podania určovacej žaloby, resp. byť v určovacom konaní úspešný pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, vychádzalo toto rozhodnutie z nesprávneho právneho posúdenia veci spôsobom, v ktorom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže platí, že existencia možnosti podania žaloby na plnenie automaticky nepredstavuje dôvod neexistencie naliehavého právneho záujmu v konaní o určení, či tu právo je alebo nie je. Dovolateľka v tejto súvislosti poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR so sp. zn. 1VOBdo/2/2020.

5.2. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že je „nesprávne právne posúdenie otázky pasívne vecne legitimovanej osoby v prípade postupu podľa ust. § 42b ods. 4, časť za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka“. Ak odvolací súd uviedol, že akýkoľvek nárok bolo možné uplatniť aj voči právnym nástupcom osoby, ktorá mala z odporovateľného úkonu prospech, takémuto tvrdeniu, výkladu nezodpovedá platná právna úprava ust. § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka, keďže toto ustanovenie takúto možnosť neupravuje. Ak je podľa ust. § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka možnosť domáhať sa uspokojenia výlučne voči osobe, ktorá mala z odporovateľného právneho úkonu prospech a touto osobou bola výlučne spol. EFEKT - PRIM s. r. o., ktorú po jeho zániku nebolo možné žalovať, jedinou možnosťou žalobkyne a jej právnych predchodcov bolo uplatniť si svoju pohľadávku v dodatočnej likvidácii majetku spol. EFEKT - PRIM s. r. o., čo sa aj stalo. To znamená, že žalobkyňa si svoju pohľadávku uplatnila jediným možným a zákonom pripúšťajúcim spôsobom, keďže spol. EFEKT - PRIM s. r. o. nebolo možné od 14. februára 2012 žalovať, nakoľko neexistovala a spol. EFEKT - PRIM s. r. o. bola zároveň osobou, ktorá s dlžníkom uzatvorila odporovateľný právny úkon. Z popísaného bolo teda zrejmé, že žalobkyňa, resp. jej právny predchodca postupoval pri uplatňovaní svoji práv jediným možným spôsobom a to tak, že si svoju pohľadávku uplatnila v dodatočnej likvidácii voči spol. EFEKT - PRIM s. r. o., po začatí ktorej sa v súlade s ust. § 75a Obchodného zákonníka v znení účinnom do 1. októbra 2020 a to v konaní, v ktorom sa spol. EFEKT - PRIM s. r. o. ako subjekt neobnovuje ale platí výlučne, že „pohľadávky voči spoločnosti, ktoré nebolo možné uplatniť pre výmaz spoločnosti zrušenej bez právneho nástupcu z obchodného registra, sa rozhodnutím súdu o dodatočnej likvidácii obnovujú a možno ich uplatniť v rozsahu, v akom neboli uspokojené“. Ďalej dovolateľka uviedla, že to boli práve žalovaní a ich právní predchodcovia, ktorí spôsobili stav, že pohľadávka žalobkyne, resp. jej právnych predchodcov nebola do dnešného dňa uspokojená. Bolo pritom neprípustné, aby bolo viac chránené právo žalovaných, resp. ich právnych predchodcov, namiesto toho, aby bolo chránené práve právo žalobkyne a jej právnych predchodcov, ktoré bolo opakovane priznané mnohými súdnymi rozhodnutiami. O to viac to platí v stave, keď nemožnosť uplatňovania si nárokov z predaja nehnuteľností bolo spôsobené výmazom spol. STAVEX z obchodného registra napriek tomu, že súd bol upozornený na fakt, že sa tým výrazne sťažuje uplatňovanie nárokov právnych predchodcov žalobkyne.

5.3. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd rozsudok dovolacieho súdu zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a zaviazal žalovaných nahradiť žalobkyni trovy dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. K podanému dovolaniu sa vyjadrila žalovaná 3/, ktorá uviedla, že žalobkyňou vymedzený dovolací dôvod pôsobí zmätočne, keď na jednej strane vymedzuje právnu otázku, ktorú mal odvolací súd nesprávne vyriešiť a na druhej strane sa odvoláva na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, z ktorých vyplývajú konkrétne kritériá prípustnosti žaloby na určení a nevyplyvala z nich, že „možnosť podania žaloby na plnenie je automaticky dôvodom neexistencie naliehavého právneho záujmu v konaní o určení či tu právo je alebo nie je“. Z rozsudku krajského súdu bolo zjavné, že odvolací súd aplikoval judikatúrou uznávané kritériá pre posúdenia dôvodnosti naliehavého právneho záujmu (viď. bod 13 až 14.7. dovolacieho rozsudku). Žalobkyňa v dovolaní polemizovala najmä nad správnosťou zistenia skutkového stavu, čo nie je v dovolacom konaní prípustné (§ 442 CSP). Žalovaná 3/ pre úplnosť poukázala na to, že odvolací súd ani súd prvej inštancie sa pri posúdení existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne

na určení neexistencie záložných práv neodklonili od existujúcej ustálenej súdnej praxe. Prípadným určením neexistencie záložných práv by sa postavenie žalobkyne nijako nezmenilo, a to z viacerých dôvodov. Aplikujúc právny názor dovolacieho súdu vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/172/2017 z 28. apríla 2021 bolo možné dospieť k záveru, že nároky z odporovateľného právneho úkonu si mohla uplatňovať len spoločnosť INCOM. Žalobkyňa nemala žiadnu splatnú pohľadávku voči spoločnosti EFEKT-PRIM a neexistovalo žiadne súdne rozhodnutie či iný akt, ktorý by mu takúto pohľadávku priznával. Žalobkyňa si v dodatočnej likvidácii spol. EFEKT-PRIM nemohla prihlásiť žiadnu pohľadávku, keďže táto spoločnosť nikdy nebola jej dlžníkom, a preto bolo určenie neexistencie záložných práv k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam pre ňu bez právneho významu. V tejto súvislosti žalovaná 3/ uviedla, že ochrana veriteľa pred odporovateľným úkonom nemohla byť absolútna a v prípade, ak sa veriteľ nesprávne procesne domáha svojich nárokov (tak ako je tomu v prípade žalobkyne), nebolo úlohou všeobecných súdov tieto skutočnosti ospravedlňovať a poskytovať veriteľovi neobmedzené možnosti, ktoré boli navyše v rozpore s hmotným právom. Pre úplnosť žalovaná 3/ dodala, že ak by aj pohľadávky voči spoločnosti STAVEX v súčasnosti existovali (čo však odmietla), tieto boli nepochybne už niekoľko rokov premŕčané, nakoľko boli judikované v rokoch 1994 a 1995, resp. uznané v roku 1997. Vzhľadom na uvedené žalovaná 3/ žiadala, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, eventuálne zamietol podľa § 448 CSP a zároveň, aby priznal žalovanému 3/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

8. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu netvorí jediné relevantné rozhodnutie dovolacieho súdu o spornej právnej otázke (nepublikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), ktoré z povahy veci nemôže predstavovať otázku vyriešenia, teda takú otázku, o ktorej existuje ustálená rozhodovacia prax, pretože sa nejedná o tzv. judikát publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ani o prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu (porovnaj tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 459/2022).

16. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Relevantný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“. Aj z ďalších rozhodnutí ústavného súdu (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) vyplýva požiadavka na náležité posúdenie dovolania vo vzťahu k jeho

prípustnosti - „pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu právnej otázky“.

17. Dovolací súd teda v prvom rade pristúpil k posúdeniu, či dovolateľka riadne a súlade so zákonom a rozhodovacou praxou najvyššieho súdu definovala a špecifikovala právnu otázku, ktorej vyriešenie dovolaním požaduje podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

18. Dovolateľka uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nesprávne a v rozpore s existujúcou judikatúrou dovolacieho súdu a navrhla, aby dovolací súd posúdil či nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom uviedla právnu otázku: „či možnosť podania žaloby na plnenie je automaticky dôvodom neexistencie naliehavého právneho záujmu v konaní o určení či tu právo je alebo nie je“.

19. V súvislosti s položenou právnou otázkou mala za to, že sudy nižších inštancií sa mali odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a poukázala na rozhodnutia 4Cdo/56/2009, 5Cdo/31/2011, 4Cdo/89/2007, 5Obdo/51/2011, 3Cdo/112/2004, 4Cdo/49/2003 a 3Cdo/53/2007.

19.1. K rozhodnutiu 4Cdo/56/2009 dovolateľka uviedla, že „nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je dôvodom na zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite (tento nedostatok bráni zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku). Vo všeobecnosti platí, že naliehavý právny záujem je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo kde by sa bez tohto určenia stalo právne postavenie žalobcu neistým, pričom žaloba o určení nie je spravidla opodstatnená tam, kde je možné žalovať na splnenie povinnosti“. Toto rozhodnutie sa však týkalo neplatnosti kúpnej zmluvy, z dôvodov že bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi.

19.2. K rozhodnutiam 5Cdo/31/2011 a 4Cdo/89/2007 dovolateľka uviedla, že „...ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba“. Vo veci 5Cdo/31/2011 sa žalobca domáhal určenia svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti titulom darovacej zmluvy a vo veci 4Cdo/89/2007 sa rozhodnutie týkalo určenia platnosti záložnej zmluvy medzi záložcami a záložným veriteľom.

19.3. V prípade rozhodnutia 5Obdo/51/2011 dovolateľka namietala, že „zásadne platí, že možnosť podania žaloby na plnenie spravidla vylučuje právny záujem na žalobe určovacej, tento predpoklad však nemožno chápať všeobecne. Ak žalobca môže preukázať, že má právny záujem na tom, aby rozhodnutím súdu bolo určené určité právo alebo právny pomer napriek tomu, že by mohol žalovať priamo na plnenie, nemožno mu určovaciu žalobu odoprieť. Za nedovolenú - pri možnosti žaloby na plnenie - možno považovať určovaciu žalobu len tam, kde by neslúžila potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu a môže sa ňou predísť žalobe na plnenie, je určujúca žaloba prípustná aj napriek tomu, že je možná i žaloba na plnenie“. Toto rozhodnutie sa týkalo dražby nehnuteľnosti a platnosti úverovej zmluvy.

19.4. Dovolateľka tiež argumentovala rozhodnutiami 3Cdo/112/2004, 4Cdo/49/2003 a 3Cdo/53/2007 a k týmto rozhodnutiam spoločne uviedla, že „uvedená zásada, že žalobca sa nemôže žalobou úspešne domáhať určenia právneho vzťahu alebo práva tam, kde sa môže domáhať splnenia povinnosti podľa § 80 písm. b) O. s. p., však neplatí vtedy, ak žalobca (napriek možnosti domáhať sa priamo splnenia povinnosti) preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu; v takomto prípade treba jeho určovaciu žalobu považovať za procesne prípustnú. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a

oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy medzi účastníkmi sporu a predíde sa žalobe na plnenie).“ Rozhodnutie 3Cdo/112/2004 sa týkalo bezodplatného prevodu nehnuteľnosti a vydania osvedčenia o vydržaní. V rozhodnutí 4Cdo/49/2003 sa žalobca žalobou domáhal určenia neplatnosti dohody o spolupráci na vydávaní mesačníka Parlamentný kuriér a napokon v rozhodnutí 3Cdo/53/2007 sa jednalo o vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a určenie neplatnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového vlastníctva.

20. Základná téza o nevyhnutnosti analógie v skutkovom stave, tvorí predpoklad aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, t. j. iba vtedy dochádza k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ak ide súčasne o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu. Pri argumentácii akýmkoľvek súdnym rozhodnutím treba vždy text takého rozhodnutia vnímať v kontexte pôvodného konania, v ktorom bolo toto rozhodnutie vydané. Ak sú skutkové okolnosti v posudzovanom prípade odlišné, nemožno závery súdneho rozhodnutia ako precedensu v inej veci bez ďalšieho preberať a v takom prípade ide o nepríliehavý „judikát“. Otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020), ktorý judikoval, že „(...) Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces.“ Zásada o analógii v skutkovom stave ako nevyhnutného predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe je aplikovateľná aj na aktuálne rozhodovanie dovolacieho súdu.

21. Dovolateľkou označené rozhodnutia najvyššieho súdu nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávany prípad, nakoľko predmetné rozhodnutia neriešili skutkovo a právne analogickú situáciu, o akú ide v danej veci. Dovolateľka z týchto rozhodnutí len vyňala všeobecné skutočnosti ohľadom naliehavého právneho záujmu bez kontextu k pôvodnému konaniu.

22. Dovolací súd na uvedenom základe konštatuje, že žalobkyňa týmito rozhodnutiami nedoložila to (čo je vo všeobecnosti od dovolateľa požadované), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Dovolateľka vo svojom dovolaní uviedla druhú právnu otázku: „nesprávne právne posúdenie sa týka aj otázky vecne legitimovanej osoby v prípade postupu podľa § 42b ods. 4, časť za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka“.

24. Dovolací súd pripomína, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

25. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 v spojení s § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že od riešenia druhej nastolenej právnej otázky nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Okresný ako aj krajský súd pri určovacej žalobe predovšetkým skúmali, či na požadovanom určení je naliehavý právny záujem a na podporu správneho postupu krajský uviedol v bodoch 14.2. a 14.3. Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech. Odvolací súd v

zmysle vyššie uvedeného súhlasí s tým, že potom, ako žalobca úspešne odporoval právny úkon pôvodného dlžníka spočívajúci v prevode sporných nehnuteľností na EFEKT - PRIM s. r. o., bolo možné viesť exekúciu na majetok spoločnosti EFEKT - PRIM s. r. o., ale iba na základe exekučného titulu; exekučným titulom je v danom prípade rozhodnutie o žalobe na plnenie. Z uvedeného je potom celkom jednoznačné, že na právnom posúdení veci podľa § 42b ods. 4, časť za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka, nestálo rozhodnutie krajského súdu. Predložená dovolacia argumentácia tak nepredstavuje vymedzenie kardinálnej právnej otázky spôsobom predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

26. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.